

Калінічев А.А.

Київський міжнародний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПРАВЛЯННЯ ТУРИСТИЧНОГО ЗБОРУ (У РОЗРІЗІ НОВЕЛ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ)

Стаття присвячена аналізу реалізованого у Податковому кодексі України нового підходу до оподаткування тимчасового розміщення фізичних осіб у місцях проживання (ночівлі), дослідженню обраних вітчизняним законодавцем новацій у регулюванні туристичного збору. Констатовано, що вказаний збір є новим обов'язковим платежем, якому притаманна порівнянна стабільність законодавчої регламентації. Зазначається, що Закон України від 23 листопада 2018 р. №2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» кардинально змінив ситуацію. Реалізовані у ньому зміни та доповнення до ст. 268 ПК України мали принциповий характер, були наймасштабнішими за всю історію законодавчої регламентації туристичного збору, водночас вони не призвели до побудови оптимальної моделі окресленого податкового платежу.

Вказується на необхідність узгодження з п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України (стосовно встановлення податків і зборів виключно законами) положень Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Аргументується недоцільність відмови від сталої практики пов'язаності туристичного збору з вартістю проживання, а також диференціації ставки цього платежу залежно від різновиду туризму (внутрішнього чи в'їзного). Здійснено аналіз законодавчої новації щодо повернення суми надмірно сплаченого збору особі, яка сплатила туристичний збір у разі дострокового залишення нею території адміністративно-територіальної одиниці, на якій встановлено цей податковий платіж. Зауважується, що особа, яка користується цими послугами в одну з діб проживання отримує відповідні послуги, часові параметри яких неминуче будуть менші за 24 години. Досліджено ситуацію, коли особа нібито отримує послуги з розміщення на одну добу, натомість максимальні темпоральні межі проживання становитимуть 22 години і, відповідно до ст. 1 Закону України «Про туризм», така особа не буде вважатися туристом. Акцентовано на нелогічності вимоги зі сплати туристичного збору від особи, яка не є туристом. Наголошується на потребі законодавчого врегулювання цієї ситуації, у визначенні категорії «дострокове залишення місця тимчасового проживання (ночівлі)». Зазначається, що наведені обставини є додатковим фактором прийняття законодавцем рішення щодо відмови від прив'язки туристичного збору до часових параметрів тимчасового розміщення (ночівлі) особи.

Вказано на протиріччя п. 52 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України принципу стабільності податкового законодавства. Підтримується висунута в юридичній літературі пропозиція стосовно прийняття для регулювання важливіших та потенційно колізійних моментів публічно-правових відносин конституційного закону «Основи фінансового законодавства України».

Ключові слова: трансформація, законодавча регламентація, справляння податкових платежів, податково-правовий механізм, туристичний збір, Податковий кодекс України.

Постановка проблеми. Туристичний збір є порівняно новим обов'язковим платежем, його було введено до податкової системи нашої держави тільки з прийняттям Податкового кодексу України. На цей час, на відміну від розвинених

країн світу, він ще не став потужним фіскальним інструментарієм навіть щодо бюджетів міст – популярних центрів туризму. Так, у 2018 р. до місцевих бюджетів юридичними особами було сплачено лише 59,3 млн грн туристичного збору (з них

майже половина коштів надійшла до бюджету м. Києва). Такому стану речей сприяло не тільки ставлення вітчизняного законотворця до нього як до «допоміжного» податкового важелю, але й певні вади законодавчого регулювання (зокрема, досі не визначено навіть один з основних елементів правового механізму – об'єкт оподаткування). Водночас туристичному збору притаманна стабільність законодавчої регламентації, нечисленні ж зміни та доповнення до Податкового кодексу України щодо окресленого місцевого платежу не дали очікуваного результату. Побудові сучасної моделі туристичного збору заважає і відсутність єдності серед науковців із питань його правової природи стосовно специфіки справляння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Туристичний збір залишається чи не найменш дослідженим обов'язковим платежем серед усіх інших складників податкової системи України. Окресленого сегменту оподаткування торкалися у своїх роботах як представники економічної науки (Т.В. Голобородько, У.І. Єршова, О.О. Розвадовська, С.Т. Скибенко), так і правознавці (І.С. Беліцький, Н.І. Блашук, Д.О. Гетманцев, О.В. Покатаєва, К.О. Токарева, А.М. Чвалюк, В.Л. Форсюк, А.В. Яніцька). При цьому часто аналіз вчених мав фрагментарний, епізодичний характер. Водночас важливо зауважити, що остання трансформація податково-правового механізму туристичного збору в науковій літературі фактично не висвітлювалася і, відповідно, потребує посилення наукового супроводження задля пошуку конкретних напрямів вдосконалення податкового законодавства.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз реалізованого в Податковому кодексі України нового підходу до оподаткування тимчасового розміщення фізичних осіб у місцях проживання (ночівлі), дослідження обраних вітчизняним законодавцем новацій у регулюванні туристичного збору, вироблення науково аргументованих пропозицій щодо ефективних векторів вирішення проблемних моментів справляння зазначеного податкового платежу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова організація туризму ідентифікувала сорок різних типів податків, що належать до туристичного сектору в розвинутих країнах і в країнах, що розвиваються. Із цих податків 15 накладені на підприємства туристичної галузі. Інші тридцять податків безпосередньо підлягають оплаті туристами [1]. На особливу увагу в наведеному контексті заслуговують такі туристичні послуги,

як послуги з розміщення. За своїм значенням у процесі подорожування вони цілком справедливо зараховані до основних [2, с. 39], без яких неможливе подорожування [3]. Тобто розміщення варто вважати цільовою (основною) та обов'язковою (адже її неможливо уникнути) туристичною послугою. Саме його імперативність, затребуваність, потенційна ресурсоемність та простота стали вирішальними факторами, що спонукали до запровадження оподаткування, пов'язаного з окресленим різновидом туристичного продукту. Зрештою, конструктивна реалізація наявного фіскального потенціалу зазначеного сегменту суспільних відносин призвела до формування в багатьох державах споріднених податкових платежів (переважно місцевого рівня). Безумовно, що правове регулювання окресленого різновиду податків і зборів здійснюється з урахуванням регіональної специфіки, наявних традицій. Водночас під час побудови правової моделі відповідного податкового важелю законодавець зазвичай відштовхується не від туризму, не від суб'єктів туристичної діяльності (туристичних операторів, туристичних агентів тощо), а від туриста, фізичної особи.

Наведені обставини були сприйняті й вітчизняним законотворцем, що призвело до впровадження свого часу до податкової системи нашої держави готельного, курортного і туристичного зборів. Аналіз перших двох платежів становить інтерес більше в розрізі ретроспективи, адже тільки останній збір нині справляється в Україні. Його законодавча регламентація передбачена ст. 268 Податкового кодексу України [4] (далі – ПК України). Проблемних моментів, які супроводжують правове регулювання оподаткування короткотривалого проживання фізичних осіб, доволі багато. Вони стосуються і нормотворчості, і правозастосування, і наукового супроводження. Чого тільки вартє включення статті, що регулює туристичний збір до розділу XII «Податок на майно» ПК України. Логічним продовженням такого поверхового підходу законотворця до дотримання правил юридичної техніки стала і «термінологічна вольниця» на рівні органів місцевого самоврядування, яка, наприклад, призвела до запровадження та справляння протягом понад 8 років у м. Чугуєві Харківської області «місцевого туристичного збору» [5], податкового платежу, установлення якого не передбачено ПК України, а відповідно, заборонено. Ще більш масштабний розліт позиції з приводу туристичного збору демонструють вітчизняні науковці. В окремих публікаціях зазначений податковий платіж навіть поіменований

як туристичний податок [6, с. 449; 7, с. 103]. При цьому законодавча регламентація аналізованого обов'язкового платежу до 2018 р. не зазнавала значної трансформації, зміни та доповнення вносилися до ст. 268 ПК України 5 законами з 2011 до 2015 рр., еволюції зазнавали тільки 5 підпунктів (268.2.1, 268.2.2, 268.5.2, 268.7.1 та 268.7.3) з 12. На нашу думку, така ситуація була не результатом переконаності в довершеності законодавчої регламентації, а скоріше – незначної уваги законотворця до цього збору.

Закон України від 23 листопада 2018 р. № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» [8] (набув чинності 1 січня 2019 р.) кардинально змінив ситуацію. Останні зміни та доповнення до ст. 268 ПК України мали не тільки принциповий характер (змінено ідеологію оподаткування), але й були наймасштабнішими за всю історію законодавчої регламентації туристичного збору. Трансформації зазнали всі (крім першого) пункти зазначеної статті, тобто еволюція торкнулася безпосередньо правового механізму цього податкового платежу. Адже перший пункт є найменшим за обсягом та містить тільки загальне визначення туристичного збору. Натомість, вважаємо, що можна констатувати, що така тотальність запропонованих новацій сама по собі не додала його законодавчої регламентації, кількість не переросла в якість. Перетворення ж правового механізму туристичного збору не призвело до побудови його оптимальної правової моделі (це стосується як зміни концепції оподаткування, змістовних положень, так і формальних, «технологічних» моментів).

Напевно до такого ефекту, передусім, призвів спонтанний характер реалізованої еволюції. Так, у поданому Кабінетом Міністрів України проекті аналізованого Закону (№ 9260 від 5 листопада 2018 р.) [9] взагалі не згадувалася ст. 268 ПК України. Відповідні пропозиції з'являються тільки в порівняльній таблиці до проекту закону від 22 листопада 2018 р. та у тексті законопроекту до другого читання від 23 листопада 2018 р.. Їх ініціатором виступив народний депутат А.В. Яценко, і його рекомендації були прийняті Верховною Радою України без жодної корекції (незначні пропозиції та поправки народних депутатів Д.О. Білоцерковця та В.І. Денисенка відхилені). Можна тільки вітати небайдужість народних обранців до вдосконалення правового регулювання справляння туристичного збору, натомість така без-

альтернативність, а також відсутність реального громадського обговорення та наукової дискусії з цих питань, на наш погляд, негативно вплинули на «якість» законодавчого тексту. До речі, аналізована трансформація не досліджувалася навіть на рівні Головного науково-експертного управління Верховної Ради України.

Звернемо увагу на основні новели, що закріплені у ст. 268 ПК України. Головне положення, принципова позиція, яка є визначальною новацією цієї статті, міститься в її п.п. 268.3 та 268.4. Справляння зазначеного податкового платежу завжди пов'язувалося з тимчасовим розміщенням фізичних осіб у місцях проживання (ночівлі), проте якщо раніше вирішальним у цьому аспекті був зв'язок із вартістю тимчасового розміщення туриста, то нині – з часом його проживання, а конкретно – з кількістю днів розміщення.

Такий підхід, на нашу думку, потребує критичної реакції, але спочатку зауважимо, що одна з принципових вад законодавчої регламентації туристичного збору (відсутність встановлення об'єкта оподаткування) досі має місце. Зазначена прогалина взагалі ставить під сумнів коректність справляння туристичного збору, адже відповідно до п. 7.1 ст. 7 ПК України під час встановлення податку обов'язково серед інших визначається і об'єкт оподаткування. Невипадково в сучасній фінансово-правовій науці фактично беззаперечно цей елемент податково-правового механізму також визначається як обов'язковий. Своєю чергою, пп. 4.1.11 п. 4.1 ст. 4 ПК України до основних засад податкового законодавства зараховує принцип єдиного підходу до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Варто зауважити, що вчені намагаються компенсувати прорахунки вітчизняного законотворця і пропонують визначення об'єкта оподаткування. Об'єкт оподаткування – це послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк [10, с. 43]. Що ж до органів самоврядування, то у своїх рішеннях місцеві ради використовують, як правило, лише ті обов'язкові елементи місцевих податків і зборів, які вже визначені в Податковому кодексі України, не намагаючись при цьому самостійно врегулювати недоліки цього Кодексу. Водночас деякі науковці сподіваються, що місцеві ради можуть самостійно врегулювати недоліки податкового законодавства, для чого у своїх рішеннях про встановлення місцевих податків і зборів їм треба визначати, зокрема, ті обов'язкові

елементи місцевих податків і зборів, які не визначені в Податковому кодексі України (наприклад, визначити для туристичного збору об'єкт оподаткування і т.д.) [11, с. 1269]. Ми не можемо підтримати наведене твердження. Органи місцевого самоврядування мають діяти відповідно до наданої компетенції і не мають бути компенсаторами наявних у податковому законодавстві прогалин. При цьому в сфері оподаткування зазначена позиція має конституційний аспект, адже згідно з п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України [12] виключно законами України встановлюються податки і збори. Вважаємо, що Податковий кодекс України та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (п. 24 ч. 1 ст. 26 якого визначає, що виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішується питання зі встановлення місцевих податків і зборів [13]) потребують відповідної корекції. На наш погляд, припис Основного закону нашої держави є доволі категоричним, виключає будь-яку довільність у вирішенні проблемних моментів, периметр його застосування набагато ширший за встановлення об'єкта туристичного збору, а намагання порушити зазначену формулу суперечать Конституції України і є юридично нікчемними.

Ще один блок новацій стосується ставки туристичного збору та бази оподаткування. Зразу ж зауважимо, що ми не є прихильниками підходу обраного законотворцем. Наведемо два контраргументи. З одного боку, вважаємо, що в умовах гострого соціального розмежування в нашій країні недоцільно було відмовлятися від сталої практики пов'язаності туристичного збору з вартістю проживання. «Багатії мають платити більше» – ця теза цілком відповідає принципу соціальної справедливості, встановленню податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків (пп. 4.1.6 п. 4.1 ст. 4 ПК України). З іншого боку, диференціація ставки залежно від різновиду туризму (внутрішній чи в'їзний), а фактично розмежування проходить по лінії громадянин України / не громадянин України чи особа без громадянства, суперечить принципу рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, забезпечення однакового підходу до всіх платників податків. Взагалі таке рішення відкидає нашу країну до радянської доби і є досить архаїчним у сучасному глобалізованому світі. На наш погляд, навіть використання в наведеному контексті різних ставок збору залежно від поділу платників на резидентів/нерезидентів (природного для податково-право-

вого регулювання) не є коректним, адже він застосовується переважно щодо прибуткових податкових платежів. До речі, деякі органи місцевого самоврядування з різних причин під час встановлення ставки туристичного збору відмовляються від її диференціації. Так, Боярська міська рада 12 квітня 2019 р. встановила ставку туристичного збору за кожну добу тимчасового розміщення особи в місцях проживання (ночівлі) у розмірі 0,3% – для внутрішнього туризму та 0,3% – для в'їзного туризму від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового року), для однієї особи на одну добу тимчасового розміщення [14]. Нам імпонує таке рішення, воно цілком відповідає сучасним цивілізованим правилам, адже розмежування туристів за принципом «свій/чужий» більше притаманне «закритим», авторитарним країнам.

На ретельний аналіз заслуговує і положення пп. 268.8.3 п. 268.3 ст. 268 ПК України щодо повернення суми надмірно сплаченого збору особі, яка сплатила туристичний збір у разі дострокового залишення нею території адміністративно-територіальної одиниці, на якій встановлено цей податковий платіж. При цьому законодавець встановлює пряму кореляцію оподаткування до однієї доби проживання. Туристичний збір взагалі можна було б назвати добовим збором, якби не одна обставина. Якщо ми звернемося до темпоральної характеристики послуг із розміщення в готелях, то у цьому разі вже можна вважати стандартною схемою, згідно з якою поселення здійснюється не раніше 14 години, а виселення – до 12 години. Нині в готелях практично немає «розрахункової години», як це було раніше. Дедалі більшого поширення набуває наведена практика і в інших місцях короткотривалого проживання. Таким чином, особа, що користується цими послугами в останню з діб проживання, неминуче отримає послуги з проживання, темпоральні межі яких будуть менші за 24 години. На нашу думку, зазначена ситуація потребує законодавчого врегулювання, зокрема, визначення категорії «дострокове залишення місця тимчасового проживання (ночівлі)». До речі, згідно з абз. 3 ст. 1 Закону України «Про туризм» турист – це особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з не забороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін [15]. Такого визначення притримуються

і науковці [16, с. 15]. Якщо ми проаналізуємо ситуацію, коли особа проживає в готелі нібито одну добу, а реально – максимум 22 години, то в такому разі ця особа не є туристом. Навряд чи логічно вимагати сплату туристичного збору від особи, яка не є такою. Вважаємо, що наведені обставини можуть слугувати додатковим фактором до прийняття законодавцем рішення щодо відмови від прив'язки туристичного збору до часових параметрів її розміщення (ночівлі).

І останній момент. Як ми можемо бачити на прикладі наведеного вище рішення Боярської міської ради, зміни ставки та бази туристичного збору датовані другим кварталом 2019 р. Варто зазначити, що така ситуація є доволі звичною для справляння цього податкового платежу в поточному році. Деякі органи місцевого самоврядування приймали рішення такого спрямування і пізніше. Наприклад, відповідне рішення Нижньосірогозької селищної ради Херсонської області датовано 25 квітня 2019 р., а набрало чинності воно тільки з 1 травня 2019 р. [17]. Така можливість (до 31 грудня 2019 р.) надана п. 52 підрозділу 10 розділу XX ПК України. Зрозуміло, що окреслена норма суперечить принципу стабільності (пп. 4.1.9 п. 4.1 ст. 4 ПК України). У цьому контексті цілком підтримуємо пропозицію М.П. Кучерявенка і І.Є. Криницького з прийняття для регулювання таких важливих моментів публічно-правових відносин конституційного

закону «Основи фінансового законодавства України» [18, с. 115], вважаємо, що цей крок стане дієвим фактором недопущення таких колізій у майбутньому.

Висновки. Підсумовуючи викладене у статті, зазначимо, що туристичний збір є новим податковим платежем, законодавча регламентація податково-правового механізму якого найбільш масштабної трансформації зазнала наприкінці 2018 р. Натомість реалізовані зміни та доповнення до ст. 268 ПК України не виправили ситуацію кардинальним чином, проблеми законодавчого регулювання туристичного збору залишаються і потребують невідкладного вирішення.

Заради побудови оптимальної моделі правового регулювання туристичного збору пропонуємо, зокрема: 1) узгодити з п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України (стосовно встановлення податків і зборів виключно законами) положення ПК України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»; 2) повернутися до пов'язаності туристичного збору з вартістю проживання; 3) відмовитися від диференціації ставки цього платежу залежно від різновиду туризму (внутрішнього чи в'їзного); 4) врегулювати ситуацію, коли вимога щодо сплати туристичного збору висувається до особи, яка не є туристом; 5) закріпити у пп. 268.6.3 п. 2683 ст. 268 ПК України визначення категорії «дострокове залишення місця тимчасового проживання (ночівлі)».

Список літератури:

1. Gooroochurn N. The Welfare Effects of Tourism Taxation. Christel DeHaan Tourism and Travel Research Institute. 2003. February. URL: <http://www.nottingham.ac.uk/ttri>.
2. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. В.Г. Герасименко. Одеса : Астропринт, 2013. 334 с.
3. Любіщева О.О. Ринки туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ : Альтерпрес, 2002. 436 с. URL: http://tourlib.net/books_ukr/lubiceva_rtp12.htm.
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Рішення VI сесії Чугуївської міської ради VI скликання від 28.01.2011 р. № 104-VI «Про затвердження Положення про місцевий туристичний збір». URL: <http://chuguev-rada.gov.ua/rdocs/file/6848/1/>.
6. Голобородько Т.В., Єршова У.І. Туристичний податок: особливості справляння в Україні та в європейських країнах (на прикладі Франції). *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 19. С. 449–456.
7. Атаманчук Н.І., Процюк Д.В. Місцеві податки і збори в Україні: сучасний стан та перспективи реформування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2015. Вип. 31. Том 2. С. 102–105.
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів : Закон України від 23 листопада 2018 р. № 2628-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2018. № 49. Ст. 399.
9. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів (№ 9260 від 5 листопада 2018 р.). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64888.
10. Станкус Т., Крот Ю. Місцеві податки і збори. Харків : Фактор, 2017. 80 с.

11. Занько Б.М. Проблемні аспекти накопичення в обліку інформації щодо об'єктів та баз оподаткування для обчислення місцевих податків і зборів. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 1266–1271.
12. Конституція України. Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.
13. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1997. № 24. Ст. 170.
14. Рішення Боярської міської ради VII скликання № 55/1915 від 12 квітня 2019 р. «Про внесення змін до рішення сесії Боярської міської ради від 13.09.2018 № 49/1625 «Про встановлення ставки туристичного збору на 2019 рік». URL: http://mistoboyarka.gov.ua/miska_rada/normatyvni_arty/perelik_rishen_na_plenarnomu_zasidanni_pozacherhovoї_55_sesii.
15. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1995. № 31. Ст. 24.
16. Ващишин М. Правове регулювання туристичної діяльності : навч.-метод. посібник. Львів : ПП Сорока Т.Б., 2014. 168 с.
17. Рішення XLI сесії Нижньосірогозької селищної ради Херсонської області від 25.04.2019 р. № 828 «Про встановлення туристичного збору на території Нижньосірогозької селищної ради на 2019 рік. URL: <http://www.ns-selrada.gov.ua/category/sesiyna-diyalnist/2019/41-sesiya-vid-25-04-2019/>.
18. Кучерявенко М.П., Криницький І.Є. Фінансове законодавство України: пошук ефективної моделі. *Вороновські читання (Фінансове право: сучасний стан та перспективи)* : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Асоціація фінансового права України, 2016. С. 112–115.

Kalinichev A.A. PROBLEMS OF LEGISLATIVE REGULATION OF THE COLLECTION OF A TOURIST FEE (IN THE CONTEXT OF THE CHANGES TO THE TAX CODE OF UKRAINE)

The article is devoted to the analysis of the new approach to the taxation of the temporary placement of individuals in places of residence (overnight placements) implemented in the Tax Code of Ukraine, the study of innovations chosen by the domestic legislator in the regulation of the tourist fee. It is stated that the said fee is a new mandatory payment, which is characterized by a relative stability of its legislative regulation. It is noted that the Law of Ukraine of November 23, 2018, No. 2628-VIII “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and certain other legislative acts of Ukraine on improving the administration and revision of rates of certain taxes and fees” radically changed the situation. The changes and additions to Article 268 of the PC of Ukraine implemented in it were of a fundamental nature, the largest in the history of the legislative regulation of the tourist fee, at the same time they did not lead to the construction of an optimal model of this tax payment.

The article indicates the necessity to bring the provisions of the Tax Code of Ukraine and the Law of Ukraine “On Local Self-Government in Ukraine” in line with the provisions of Article 1.2 of the Constitution of Ukraine (regarding the establishment of taxes and fees exclusively by laws). It is argued the inexpediency of refusing the permanent practice of linking tourist fee with the cost of living, as well as the differentiation of the rate of this payment, depending on the type of tourism (domestic or inbound). An analysis of the legislative innovation regarding the return of the excess amount of the sum collected to the person who paid the tourist fee in case of early departure of the territory of the administrative-territorial unit on which the tax payment is established. It is noted that the person who uses these services during one of the days of residence will receive the appropriate services, whose time parameters will inevitably be less than 24 hours. The situation is analyzed when a person allegedly receives placement services for one day; instead, the maximum temporal boundaries of residence will amount to 22 hours and in accordance with Article 1 of the Law of Ukraine “On Tourism”, such person will not be considered a tourist. Illogical requirements for the payment of tourist fee from a person who is not a tourist are emphasised. A need for legislative regulation of this situation, in the definition of the category “early departure of temporary residence (overnight)” is highlighted. It is noted that the above mentioned circumstances are an additional factor in the decision of the legislator to refuse to levy a tourist fee to the temporal parameters of temporary accommodation (overnight placement) of a person.

Existing contradiction of the paragraph 52 of subsection 10 of section XX of the Tax Code of Ukraine of the principle of stability of tax legislation is highlighted. The proposed in legal literature passing of a constitutional law “Fundamentals of Financial Legislation of Ukraine” for the adoption of regulatory and substantive and conflict-of-law moments of public-legal relations is supported.

Key words: transformation, legislative regulation, collection of tax payments, tax mechanism, tourist fee, Tax Code of Ukraine.